

Forgatókönyv a Hatos 2010.05. 21-i adásához

Jó estét kívánok a KR hallgatóinak. A mikrofonnál Kolláth György. A Hatos műsorvezetői sorában utolsóként szólok. A bíróságon is a terhelté az utolsó szó joga. Mondhat bármit (nem sokat számít!), de jogot nem sérthet. Iránytű ez nekünk is. Apropos: tárgyalóterem. Amerikai mondás: ha a bíróságon egy óra múlva sem látod, ki a lúzer, te vagy az. Ez fontos, de nem sürgős: megpróbáljuk jó ideig elkerülni. Minden feladat 3 módon művelhető: profiként, amatőrként és dilettánsként. A profi csúcsszinten érti és végzi a dolgát, jól megél belőle. Az amatőr szereti és tiszteli a hobbiját: alázattal, bár néha döcögve műveli, olykor áldoz is rá. A dilettáns se nem érti, se nem tiszteli a próbálkozását, terhére van másoknak. Kérem, tekintsenek engem igyekvő amatőrnek.

A hármas tagolás a sportra nézve is igaz. Maroknyi hivatásos sportikon van. Egy szinttel lejjebb izzad és küzd a rengeteg műkedvelő. És lent, a gyökereknél - tehát a lelátón is - hevül ezerszer több dilettáns. (Köz)biztonságunk személyzete is besorolható három dobozba: a profi fegyveresektől a vagyonörökön át a lakossági önvédelem figuráig. Megjegyzés: no para, azaz paramilitárisok kíméljenek!

Bruttó 1 órában 2 témáról beszélgetünk. Mindez nettóban 20-20 perc. A hallgatót olyan órára hívom, mint amelyet a diákokkal tartunk: nem mindig halál-komolyan. 3 szabályunk van: agitáció és propaganda tilos, pártos odakozmálás kizárt. Tárgyilagos, szellemes érvekre törekszünk. Azokhoz szólunk, akik a miértre, az összefüggésekre kíváncsiak.

Az I. blokk mottója: a sport= a nem fontos dolgok közül a legfőbb! Nekünk a szenvedélyünk. Én a sport jogi kérdéseit a TF-en 27 éve oktatom-kutatom-publikálom. /Szüleim szerint nekem már a pólyában is cselezésre állt a lábam: ugyanolyan görbe volt, mint amilyen most./

Teli vagyunk kérdésekkel és várakozással. Ma a középpontban a futball áll. Vendég: Jakab József úr, aki 35 éve sportújságíró. 1989. április 1-jétől a Népszabadság sportrovatvezetője: ki-ki eldöntheti, áprilisi tréfából nevezték-e ki. 2004-ben megjelent olimpiai könyve: a *12 menet*. A TF-en olimpia-történeti szakirodalom. Alcím: *negyedszázadnyi sporttörténet belülnézetből*. Fogadalom tőle: *váltósúly (67 kg) fölött nem bírál: ezt tanácsolja az életösztön*. Talán mégis lesz vita. Filézés nélkül kb. 85 kilót nyomok, nem fekve. Egyáltalán.

Szia Jóska, köszönöm, hogy eljöttél. Nemrég a Fradi licenz próbálkozásáról írtál cikket. Kezdjük hazai labdarúgással?! Van valami falrengető napi aktualitás? Pl. Gera Zoli sajtótájékoztatójáról? Tetszik a bajnokság végjátéka? Megérjük, hogy lesz sajtópáholy helyed az FTC új stadionjában? Témánk még: Lipcsei Péter, a válogatott, MLSZ-mazsolák. Jön nemzetközi kitekintés is: kupák, sztárok és gázsik körül forgunk. Fernando Torrestől David Villáig: Liverpool: lejtmenet, Barcelona a zeniten: Messi, alázat, edzői kéznyom. BL-döntő jön, Mourinho-val. +3hét futball-vébé: fáradt sztárok fiesztája várható? Lesz brazil, illetve spanyol hegemonia? Zárómondat tőled, a könyvedből (212. oldal) ”*Kb. 20 éve próbálom megfejtetni a titkot, máig eredménytelenül. Arra szeretnék rájönni, hogy mi és hogyan változik abban az akárkiben, aki ilyen-olyan szerepet vállal a magyar labdarúgásban...*”

Te tudod már? Addig nem halunk meg, míg ezt meg nem tudjuk. Sokáig élünk? Éljen soká az MLSZ! Szívesen látunk máskor is.

A II. blokk parlamenti-kormányzati aktualitásokhoz kapcsolható. Fő kérdéseink: ütőképes rendőrség lesz-e vajon 2 hét, két hónap, két év vagy 2 évtized múlva? Cél vagy eszköz a 3 (sors)csapás törvénye?! Erős kéz vagy erős érv kell-e inkább? Vendég: Dr. Finszter Géza úr, az OKRI osztályvezető kriminológusa. Szia Kolléga! Géza nyugalmazott rendőr ezredes. Az ELTE jogi karának kriminalisztika oktatója. A pécsi tudományegyetem címzetes egyetemi tanára. Rendőrségi kutatásai elismeréseként 2007-ben megszerezte az MTA doktora tudományos fokozatot. Csaknem harminc éve munkája és hobbija a rendészeti igazgatás tudományos kutatása. Pedig tudja és vallja, hogy a rendőrség úgy van a tudománnyal, mint a jázminok a biológiával: füttyülnek rá.

Finszter dr. írta: *önmagában egy közterület tisztasága, az ápolat, gondozott környezet eredményesebb lehet mindenféle fizikai védelemnél.* Kezdjük talán ezzel: igaz ez? Hol van ilyen, mikor lesz nálunk is? Tényleg nem csupán, nem is döntően az egyenruhások számán múlik egy közösség nyugalma, biztonsága?! Ide illő közhely: az ész pesszimista, az akarat optimista. Mi ezek jó aránya, elegye? Lehet az a stratégia, hogy nem különösebb kell stratégia?

Min múlik a „köz” biztonsága? Melyek a jó rendőrség feltételei és modelljei? Hol tartunk mi az útkeresésében? A rendőrség a jog(állam) hadserege? Hogy van ez? Civilizálni vagy militarizálni kell-e? 20 év

mérlege: főleg az egyenruha, a főkapitány és a politikai széljárás változott. Megérte?

A blokk végére egy parancsnoki дума következik. Rendőrhíányt, túlfoglalkoztatást sérelmez a szakszervezet. Mi az igazság az irtózatoss túlóráztatásokról? Pk: a rendőr sosem fáradt, csak néha úgy érzi.

Más téma! Milyen a kórner-törvény: a 3 dobás törvénye a kutató szemével? Igaz-e, hogy 3 baja van. Alkotmánysejtő, szakmaiatlan (tartós hatása kétséges) és demagóg politikai pótcselekvés? A büntetőbíró törvény-szolgává válik? Mérlegelés híján elég egy computer? Elöl – input – bemennek az adatok, hátul – output - kijön a verdikt: tényleges életfogytiglan?! Épp' az, aminek alkotmányos felülvizsgálatáról már 4. ízben tanácskozik, talán vitázik is az AB. Mérlegelve, hogy az valóban kegyetlen, megalázó, az emberi méltósággal összeegyeztethetetlen büntetés-e?

Vannak közjogi érveim a 3 csapás kódexbe illesztése ellen. 2002-ben az AB máig ható elveket mondott ki. Igaz, nem találta alkotmányellenesnek az ún. középértékéből kiinduló büntetés-kiszabást. Sőt, nem látott direkt összefüggést a bírói függetlenség sértetlensége és bírói mérlegelés bizonyos fokú szűkítése között. Ugyanakkor elvként rögzítette pl., hogy *a szankció meghatározásának joga megoszlik a jogalkotó és a jogalkalmazó között. Az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetés-kiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami legális büntetés funkcióját: a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást.* Kiállt az AB az egyéniség mellett, így: *módjában áll a bíróságnak azon körülmények figyelembe vétele, melyek nem általánosan jellemzik valamennyi, az adott ügyben elbírált bűncselekményt. A büntetés-kiszabást koherens rendszerként kell értékelni. A bírói mérlegelés lehetősége is alkotmányos érték, ezért védelmezendő. A bíró széles körben jogosult és adott esetben köteles is eltérni a... középértéktől, indokolási kötelezettsége mellett. A bíró kötve van az alkotmányos büntetőjoghoz, de ha ebben aggályt lát, eljárását felfüggesztheti és az AB-hez fordulhat. A finom-hangolás látszik felborulni itt és most.*

Tanulság, konklúzió: a 3 kórner nem egy 11-es, hanem „kriminális” válasz egy túlpolitizált és illúzióként elképzelt helyzetre. Politikusi trükkje: Voila, elhúzza egy nyulat a cilindrből. És jajj, a nyúlnak, az

üres kalapnak, meg annak is, aki vonakodik tapsolni? Soha, semmi nem ilyen egyszerű. A győztes „tarvágása” a jogban: hiba.

Seneca mondás idézhető: a jó bíró elítéli, de nem gyűlöli azt, amit helytelenít. Annyit tennék hozzá: a jó bíró nélkülözhetetlen és lefokozhatatlan.

Valós ok nélkül kapkodnak! Rohamtempóban történik a jogalkotás? Kár! Ez kb., olyan, mint bakot ugrani egy orrszarvún. Kész csoda, ha nincs fennakadás. De ha van, az fájni fog. Amit Finszter Gézától hallottunk, egy józan szakmai álláspont volt. Ellenvélemények is teret kaphatnak.

Kívánjunk minden jót az új belügyminisztériumi vezetőknek és kollégáiknak. Egyikük se legyen örökös, ezüstérmes gladiátor.

Köszönöm, hogy itt voltál. Köszönöm a rádió technikai stábjából Árva Brigittának és Burger Lajosnak a segítő közreműködést. Köszönjük meg együtt a hallgató figyelmét! Kellemes pünkösdi ünnepeket kívánunk! Viszont hallásra!